

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Student: **Ing.arch. Radan Volnohradský**
Doktorský studijní program: **Architektura a urbanismus**
Studijní obor: **Architektura**
Školitel: **prof. Ing. arch. Hana Urbášková, Ph.D.**
Oponent disertační práce: **Ing.arch. Vlasta Loutocká**

Název disertační práce:

Transcendentální aspekty architektonického návrhu jako činitelé udržitelnosti

1. Aktuálnost tématu

Zpracovatel si vytkl za cíl srozumitelnou formou interpretovat a objektivně objasnit soubor procesů a zákonitostí odehrávajících se mimo materiální svět, ale na tento svět evidentně působících. Pod dojmem negativních důsledků vědecko-technického rozvoje a degradace tradičních hodnot preferuje biocentrické hledisko při nazírání na jev udržitelného rozvoje a definuje ho jako „nutnou změnu myšlení a chování člověka s pozitivním přesahem do budoucna“. Tento přesah hodnotí jako nezjevný, nehmotný a někdy i nevědomý, nicméně ovlivňující tvůrce i vnímatele prostoru.

Předkládaná práce tedy plně zapadá do současného celospolečenského dialogu, který je veden na půdě evropského parlamentu i na konferencích Organizace spojených národů, jejíž obsah však směřuje ještě mnohem dál a snaží se o redefinování a tematické obohacení pojmu udržitelnosti.

2. Zvolená metoda zpracování

Předkladatel disertační práce se vzhledem k povaze zvolené problematiky nespokojil s jedinou metodou zkoumání, ale zvolil kombinaci několika. Převážně volil teoretickou oblast poznání, neomezil se však pouze na myšlenkový proces, ale důraz kladl i na proces smyslového vnímání. Inovativně využil tzv. Metodu zakotvené teorie (také podložené teorie), anglicky Grounded Theory, kterou lze zařadit mezi klasické kvalitativní metody. Cílem této metody je vytvořit teorii. "Nezačínáme teorii, kterou bychom následně ověřovali. Spíše začínáme zkoumanou oblastí a necháváme, ať se vynoří to, co je v této oblasti významné." Takto kvalifikují tuto metodu její autoři – Anselm Strauss a Juliet Corbin. Je to teorie odvozená induktivně. Cílem výzkumníka je data pomocí daných postupů rozklíčovat a dobrat se tak k tomu, co je v datech - a za nimi. V rámci teoretického poznání je indukce chápána jako poznání vycházející z empirických faktů, tedy představující přechod od empirie k teorii, od smyslového k racionálnímu. Pro zkoumanou problematiku se tato metoda výborně hodí.

Autor práce použil rovněž analýzu a syntézu – poměrně časté metody vědeckého poznání, které autorovi pomohly při hledání a identifikaci pojmů, tvrzení a zákonitostí. Všechny tyto metody výzkumu, rozšířené ještě o principy fraktality, pravidla zlatého řezu a holistické systémy jsou potom podloženy pečlivou analýzou současného stavu problematiky, detailními rozbory konkrétních příkladů urbanistického i architektonického měřítka i experimentálním ověřením ve výuce, případové studii či na autorských stavbách.

3. Splnění stanovených cílů

Citace z předložené disertační práce:

„Práce si klade za cíl zdravě zpochybnit některá zažitá paradigmatu vnímání a tvorby architektury nabídnutím nových perspektiv uvažování a hledáním transcendentální podstaty zjevných procesů a věcí. Na základě vyslovené hypotézy byla zkoumána možnost existence jednoduchého a klíčového principu, který by byl zároveň maticí přirozených přírodních

procesů, a jehož použitelnost v architektuře by byla tím pádem implicitně trvale udržitelná. A to do té míry, do jaké je příroda udržitelnosti sama schopná.

Podružným cílem, ne však nepodstatným, je systematizace široké materiálové základny tématu, demonstrace konkrétních aplikací na příkladech a shrnutí nedogmatických zásad použitelných pro architektonickou tvorbu. V popředí zájmu přitom zůstane člověk jako biologicky komplexní bytost s neomezeným metafyzickým základem.“

Stanovená hypotéza zní:

„Existuje poznatelná základní matrice utváření obecně harmonické struktury v architektuře.“

Na základě výsledků zkoumání lze vyslovenou hypotézu verifikovat. Prakticky lze říci, že stanovená hypotéza je pravdivá u staveb, které obecně označujeme jako krásné nebo budí univerzální zájem, či jejich projevy jsou vnímány pozitivně.

V praxi dokládá autor práce verifikaci hypotézy promítnutím do tzv. implozivní architektury. Tento termín autor sám ustavuje. Jedná se o principy, zásady a mechanismy, které jsou aplikované do architektonického návrhu s důrazem na transcendentální přesahy ve smyslu trvalé udržitelnosti. Při vhodném použití tedy vzniká architektura, která jednoduše žít na téhle planetě podporuje, umožňuje, vylepšuje a rozvíjí.

4. Původní výsledky řešení vědeckého problému

I když se autor práce opírá částečně o fakta publikovaná jinými autory, jeho vlastní podíl na přístupu k řešení je nezpochybnitelný. Rozbory vybraných příkladů z hlediska fraktality, posvátné geometrie a feng-shui jsou prakticky v drtivé většině zpracovány autorskými metodami. Všechny zákresy geometrických matic jsou původním dílem autora a představují nový přístup ke zkoumání komplexnosti a transcendentálního přesahu měst či staveb napříč historií. Nový pohled na bázi fraktální geometrie měst přináší autorův rozbor australského města Canberra a rozvoje centra města Olomouc. Výsledky jiných autorů užívá pouze pro potvrzení uvedeného konstatování, že prakticky každá stavba inspirovaná přírodou v sobě nese prvky fraktality a posvátné geometrie.

Bez problémů lze tedy potvrdit původnost a originalitu předkládané práce.

5. Význam práce pro další rozvoj vědního oboru a praxi

Účelem práce bylo vytvořit základ pro další zkoumání a srozumitelnou formou objektivně interpretovat méně známou problematiku tak, aby dávala smysl jako celek. O existenci a působení procesů přesahujících běžné materiální vnímání světa a jejich vztahu k architektonickému návrhu se vede nekončící dialog. Předložená práce může být právem považována za jeden z kamínků do mozaiky argumentů působení a existenci těchto procesů dosvědčující. Teze v práci předložené lze jednoznačně doporučit dalším badatelům k rozpracování, lze je publikovat v odborných sbornících či periodikách nebo využít na odborných konferencích ke konfrontacím.

Nezanedbatelným významem předložené práce je její vztah k praxi architekta, kdy je formou praktických příkladů představen postup vytváření architektonického návrhu s využitím transcendentálních přesahů a až filosofickou formou nastolena otázka odpovědnosti za chování člověka a architekta uvědomujícího si problémy budoucnosti.

6. Formální úprava disertační práce

Grafická i stylistická úroveň práce je na vysoké úrovni, zcela splňuje všechny požadované parametry disertační práce.

Otázky a náměty k obhajobě:

- V kapitole „Verifikace versus falsifikace hypotézy“ se zamýšlíte nad tím, zda základní matrice utvářející obecně harmonické struktury v architektuře je z hlediska lidského vědomí poznatelná nebo zmíněný popis je pouze jejím projevem. Považujete nalezení odpovědi na tuto otázku za nezbytně nutnou? Pokud ano i pokud ne, proč?
- Co považujete za zásadní odkaz jednotící matrice harmonických struktur v architektuře pro návrh prostředí či stavby, vytvářené architektem?

Slovní hodnocení práce:

Ve smyslu ustanovení Studijního a zkušebního řádu doktorského studijního programu **doporučuji** disertační práci k obhajobě před komisí.